מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מה ההבדל בין שוק תחרותי לשוק לא תחרותי
- להכיר מושגים כמו מונופול, קרטל ותיאום מחירים
- לדון בשאלה האם מהלך עסקי משתלם יכול להיות גם לא חוקי

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – הבנה בסיסית

1. ב – הקונה יכול לבחור ולהשוות מחירים
2. ב – חברה אחת ששולטת כמעט לבד בשוק
3. ב – כי אין יותר בחירה אמיתית והמחיר נקבע בלי תחרות

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. נכון – יותר חברות מתחרות על הלקוח
2. לא נכון – בלי תחרות אין לחיצה להוריד מחיר

חלק ג׳ – השלמת משפטים

1. תחרותי
2. מונופול
3. תיאום

חלק ד׳ – התאמה

1 – ב (הרבה חברות, הקונה בוחר)
2 – א (חברה אחת שולטת לבד)
3 – ד (קבוצת חברות שמתאמות ביניהן)
4 – ג (הגוף שאוכף את החוק נגד תיאומים)

חלק ה׳ – חשיבה והבעת דעה

1. התלמיד יסביר שרווחיות לחברה לא הופכת פעולה לחוקית, והחוק נועד להגן על תחרות ועל טובת הצרכן, גם אם החברות מרוויחות מכך
2. תשובה אישית המראה הבנה שבתחרות יש יותר בחירה, מחיר הוגן יותר ושירות טוב יותר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציפייה לתשובה שמזכירה בחירה והשוואת מחירים לעומת שליטה של גורם אחד
- ציפייה להסבר שחברות מסכימות ביניהן על מחיר במקום להתחרות, מה שפוגע בצרכן
- ציפייה לדוגמה כמו קרטל או תיאום מחירים שפוגע בתחרות למרות הרווח לחברות

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בדיון קצר על חנות יחידה מול כמה חנויות באותו רחוב
- כדאי להדגיש שרווחיות עסקית אינה מבטלת את החובה לפעול לפי החוק
- ניתן להרחיב את הדילמה לדיון כיתתי קצר על גבולות בין תחרות הוגנת לתיאום אסור

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

בדף הזה נבדוק מה קורה כאשר אין תחרות אמיתית בשוק, ומה ההבדל בין מצב שבו חברות מתחרות ביניהן לבין מצב שבו הן מתאמות מחירים ביניהן.

בנק מילים: מונופול | תחרותי | תיאום

1 חלק א׳ – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה קורה כשיש בשוק הרבה חנויות שמוכרות אותו מוצר?

(א) המחיר תמיד עולה (ב) הקונה יכול לבחור ולהשוות מחירים

(ג) אסור לקנות אצל יותר מחנות אחת

2. מהו מונופול?

(א) הרבה חברות קטנות (ב) חברה אחת ששולטת כמעט לבד בשוק

(ג) הנחה גדולה לצרכנים

3. למה תיאום מחירים פוגע בצרכנים?

(א) כי המחירים יורדים מהר מדי

(ב) כי אין יותר בחירה אמיתית והמחיר נקבע בלי תחרות (ג) כי יש יותר מדי חנויות

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בשוק תחרותי יש בדרך כלל יותר אפשרויות בחירה לצרכן.	☐	☐
2	מונופול תמיד מוזיל את המחיר לצרכן.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. כאשר יש הרבה חנויות שמוכרות מוצר דומה, מדובר בשוק _____ .

2. כאשר חברה אחת שולטת כמעט לבד בשוק, קוראים לזה _____ .

3. כאשר חברות מסכימות ביניהן בסתר על מחיר, זה נקרא _____ מחירים.

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שוק תחרותי	___	**א.** חברה אחת שולטת לבד
2. מונופול	___	**ב.** הרבה חברות, הקונה בוחר
3. קרטל	___	**ג.** הגוף שאוכף את החוק נגד תיאומים
4. רשות התחרות	___	**ד.** קבוצת חברות שמתאמות ביניהן

5 חלק ה' – חשיבה והבעת דעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בדף מופיעה דילמה: חברות ג'יימינג גדולות מעלות מחיר יחד ב-10 אחוז, ומשקיע אומר שזה חכם עסקית. הסבירו מדוע מהלך יכול להיות חכם עסקית ועדיין אסור בחוק.

2. כתבו דוגמה אחת למצב יומיומי שבו הייתם מעדיפים לקנות בשוק תחרותי ולא ממונופול, והסבירו למה.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין שוק תחרותי לשוק לא תחרותי?

מהו תיאום מחירים ולמה הוא אסור?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀